

**ПРАВИЛА ЗА ПЛАНИРАНЕ, УТВЪРЖДАВАНЕ И РЕАЛИЗИРАНЕ НА
ДЪРЖАВНИЯ ПЛАН-ПРИЕМ В V КЛАС, VIII КЛАС И НА ДОПЪЛНИТЕЛНИЯ
ДЪРЖАВЕН ПЛАН-ПРИЕМ В XI КЛАС В НЕСПЕЦИАЛИЗИРАНИТЕ
ПРОФИЛИРАНИ И ПРОФЕСИОНАЛНИ ГИМНАЗИИ, СРЕДНИТЕ И
ОБЕДИНЕНИТЕ УЧИЛИЩА**

Планирането, утвърждаването и реализирането на държавния план-прием и на допълнителния държавен план-прием са основните етапи на взаимодействие между заинтересованите страни, чиито отговорности са описани в настоящите правила.

Правилата представят в хронологичен ред дейностите и отговорностите на различните институции и организации на национално, областно и местно ниво съгласно нормативната уредба и приоритетните политики в сферата на образованието, при отчитане на спецификата на икономическото развитие в регионите.

ОБЩА ЦЕЛ:

Осигуряване на оптимално организиране и координиране на всички заинтересовани страни по отношение на информационните, организационните, административните и комуникационните дейности в процеса на планиране, утвърждаване и реализиране на държавния план-прием и на допълнителния държавен план-прием.

КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ:

- Осигуряване на условия за приемане на ученици в V клас в профилирани гимназии с профил „Математически“ или „Природни науки“;
- Ориентиране и насочване на учениците към специалности от професии и профили, които ще им позволят ефективно да се реализират на пазара на труда;
- Запазване устойчив дял на приетите в VIII клас ученици в STEM профили и професии (съгласно Приложение 1: Списък на STEM профили и професии и Приложение 2: Планирани целеви стойности по области);
- Запазване устойчив дял на приетите в VIII клас ученици в професионални гимназии и в паралелки с професионална подготовка (съгласно Приложение 2: Планирани целеви стойности по области);
- Осигуряване на условия за учениците от X клас на обединените училища да продължат образованието си по професии и специалности от професии и по профили.

I. ПОДГОТОВКА И ПЛАНИРАНЕ НА ДЪРЖАВНИЯ ПЛАН-ПРИЕМ (ДПП) И НА ДОПЪЛНИТЕЛНИЯ ДЪРЖАВЕН ПЛАН-ПРИЕМ (ДДПП)

1. Министерството на образованието и науката (МОН):

- 1.1. разработва и предоставя на неспециализираните училищата, осъществяващи държавен план-прием (ДПП) и допълнителен държавен план-прием (ДДПП), и на РУО указания за изготвяне на предложенията за приема;
- 1.2. съгласува обобщеното предложение за ДПП и за ДДПП за националните училища с министъра на труда и социалната политика и с министъра на регионалното развитие и благоустройството.

2. Агенцията по заетостта:

- 2.1. изпраща два пъти в годината писма до председателите на Комисиите по заетостта към Областните съвети за развитие с указания за сроковете и реда за набиране и обработване на информация за потребностите на работодателите от работна сила в областта;
- 2.2. обобщава и публикува на официалната си интернет страница информацията за потребностите на работодателите от работна сила по области и общо за страната.

3. Регионалните управления на образованието (РУО):

- 3.1. планират и координират дейностите по изготвяне и съгласуване на ДПП и на ДДПП съобразно нормативните и административните актове;
- 3.2. анализират изпълнението на ДПП в V клас за предходните три години, наличие на материално-техническа база и обезпеченост на обучението с педагогически специалисти;
- 3.3. анализират изпълнението на ДПП в VIII клас за предходните 3 години;
- 3.4. изготвят схема на възможните пътеки за продължаване на образованието по специалности от професии или профили, по които са се обучавали учениците, завършващи първи гимназиален етап в обединените училища в областта, определени на основата на териториална близост;
- 3.5. информират заинтересованите страни чрез писма и публикуват на електронната страница на съответното РУО следната информация:
 - 3.5.1. брой на учениците, обучаващи се в VII клас по общини, брой на учениците от X клас в обединените училища, разпределението им по общини и по профили/специалности от професии, по които се обучават, както и брой на местата в училищата, осъществяващи обучение в XI клас по съответните профили или специалности от професии;

3.5.2. списък на неспециализираните училища - профилирани и професионални гимназии, средни и обединени училища, които ще осъществяват ДПП в VIII клас и ДДПП в XI клас в паралелки за профилирана и/или за професионална подготовка;

3.5.3. прогнозната целева стойност на местата за професионална подготовка, прогнозната целева стойност на приема в STEM профили и професии, прогнозната целева стойност на местата в профили „Математически“, „Природни науки“, „Софтуерни и хардуерни науки“ и „Хуманитарни науки“, максималният брой паралелки държавен прием в профил „Чужди езици“, както и максималният брой паралелки държавен прием в VIII клас за всяка област;

3.5.4. списъци със STEM професии и профили;

3.5.5. правилата за планиране и реализиране на ДПП и на ДДПП в неспециализираните профилирани и професионални гимназии, в средните и обединените училища;

3.5.6. образци на заявления от работодатели за осъществяване на държавен прием по професии и специалности (Приложения 3а и 3б);

3.6. публикуват на електронната си страница информация и изпращат писма до областните и общинските администрации във връзка с получаване на предварителни становища за прием по специалности от професии, основаващи се на стратегиите, прогнозите, програмите и плановете за развитие на общината и областта;

3.7. отправят покана чрез електронната страница на РУО и изпращат писма до национално представителните организации на работодателите и техните териториални и браншови структури за предоставяне на заявки за обучение по специалности от професии, включително дуална система на обучение, като съобразяват прием с тенденциите на пазара на труда на областно равнище и с изискванията на местния бизнес;

3.8. изпращат писма до бюрата по труда за предоставяне на информация за трайно търсените на пазара на труда специалности от професии на областно ниво;

3.9. обобщават получените становища и информация по отношение на специалности от професии, предложени за дуална система, вечерна и задочна форми на обучение, защитени специалности от професии и специалности от професии с доказан текущ или прогнозиран недостиг от специалисти на пазара на труда и други търсени на пазара на труда професии и специалности от професии;

3.10. в диалог с работодателите и училищата създават организация за изпълнение в максимална степен на постъпилите заявки от бизнеса;

3.11. подпомагат дейностите на неспециализираните училища по планиране на ДПП за достигане на областно ниво на целевите стойности на местата в STEM профили и професии

и за повишаване на дела на приетите ученици на места по държавния план-прием в VIII клас в професионалните гимназии и в паралелките с професионална подготовка съгласно зададените целеви стойности в Приложение 2;

3.12. планиран ДПП на областно равнище, като се съобразяват с прогнозните целеви стойности и в случай че се налага намаляване на паралелки, се спазва следният ред: намаляване на паралелките с профил „Чужди езици“ в средните училища (без паралелките с редки езици), запазване на броя на STEM паралелките, даване на приоритет на професионалните паралелки в дуална система на обучение;

3.13. обсъждат необходимостта от утвърждаване на места по ДДПП, съвместно с професионалните и профилираните гимназии и средните училища, за обучение по съответните професионални направления и профили;

3.14. организират комуникационни кампании на различни нива – регионални и общински, с участието на всички заинтересовани страни – местната власт, регионални структури на Агенцията по заетостта, работодателски организации, синдикални организации, общественици, неправителствени организации, личности с влияние и авторитет;

3.15. инициират или организират срещи с директорите на обединените и средните училища и на профилираните и професионалните гимназии за обсъждане на възможностите за продължаване на обучението на учениците както от VII клас, така и от обединените училища;

3.16. организират информационни кампании за родители и ученици относно възможностите за продължаване на образованието в V клас, VIII клас на места по ДПП и в XI клас на места по ДДПП за учениците от обединените училища;

3.17. подпомагат дейностите по кариерно ориентиране на учениците, по организирането на мероприятия с всички заинтересовани страни, по посещение на ученици в предприятия, професионални гимназии и средни училища с професионални паралелки, както и на представителите на фирмите в училищата;

3.18. съгласуват ДПП и ДДПП с финансиращия орган;

3.19. представят на министъра на образованието и науката обобщеното предложение за ДПП и за ДДПП в срок до 1 март;

3.20. при наличие на достатъчно свободни места в училищата, осъществяващи обучение във втори гимназиален етап, за продължаване на обучението на учениците от X клас от обединените училища, не утвърждават ДДПП;

3.21. обявяват свободните места на електронната страница на съответното РУО и контролират публикуването на информацията на интернет страницата на приемащото училище;

3.22. публикуват проекта на заповед за утвърждаване на ДПП и на ДДПП за всички училища в областта за обществено обсъждане;

3.23. отразяват приетите промени в хода на съгласуването и общественото обсъждане в ДПП и ДДПП.

4. Работодателите:

4.1. установяват партньорски отношения с училищата, планирали ДПП и ДДПП, участват във форуми с професионалните гимназии и средните училища с професионални паралелки и в други срещи и дискусии по планиране на прием по специалности от професии и по профили, ориентирани към потребностите на бизнеса на национално и местно ниво, вкл. на приема в дуална система на обучение и при планиране на приема в защитени специалности от професии и специалности от професии с очакван недостиг от специалисти на пазара на труда;

4.2. изпращат своите заявки в РУО за прием по специалности от професии, разработени на базата на своите потребности от кадри и реална оценка за капацитета си за поемане на ангажимент към планираното професионално обучение на заявения брой ученици, вкл. за дуална система на обучение и за паралелки с обучение по защитени специалности от професии, специалности от професии с доказан текущ или прогнозиран недостиг от специалисти на пазара на труда и други търсени на пазара на труда професии и специалности от професии – до 05.01.2025 г.;

4.3. участват два пъти годишно в допитването и набирането на информация от страна на Агенцията по заетостта и бюрата по труда за потребностите на работодателите от работна сила в областта;

4.4. организират и участват в различни инициативи за популяризиране на предприятията и професиите, като дни на отворените врати на регионално и местно ниво;

4.5. организират посещения в училищата на свои представители за представяне на професии/предприятия/продукти/иновации.

5. Представителните организации на работодателите и на работниците и служителите на национално ниво и браншови организации:

5.1. предоставят на съответното РУО списък с представителите си на регионално и местно ниво;

5.2. информират своите членове за стартирането на процедурата по подготовка на ДПП и на ДДПП и необходимостта от започването на срещи по училищата;

5.3. участват в кампании за популяризиране на професии самостоятелно или съвместно с МОН;

5.4. дават становища по проекта на ДПП и на ДДПП на основата на заявените нужди от квалифицирана работна ръка на своите членове.

6. Областните управители и кметовете на общини:

6.1. Областният управител чрез Комисията по заетостта към Областния съвет за развитие организира провеждането на срещи с представители на бизнеса - по общини до края на м. декември 2024 г.;

6.2. Областният управител и кметовете на общини изготвят и изпращат на РУО становища относно приема по специалности от професии и профили, основаващи се на стратегиите, прогнозите, програмите и плановете за развитие на общината и областта - до края на м. декември 2024 г.;

6.3. Областният управител инициира обсъждане на ДПП и на ДДПП в Комисията по заетостта към Областния съвет за развитие в срок до 15 февруари 2025 г.;

6.4. Областният управител и кметовете на общини осигуряват взаимодействие между органите на изпълнителната власт и заинтересованите страни и съдействат при организирането на информационни кампании във връзка с реализирането на ДПП и на ДДПП.

7. Училищата, които планират ДПП и/или ДДПП:

7.1. организират срещи, кръгли маси, дни на отворените врати или други инициативи за учениците и родителите, за представяне на училището и изучаваните специалности от професии и/или профили;

7.2. за ДПП в V клас - определят състезанията и/или олимпиадите от календара на МОН и оповестяват на интернет страницата на училището до 10 дни след утвърждаване на графици за провеждане на ученическите състезания през учебната година;

7.3. провеждат различни събития с участието на ръководствата на фирмите и/или техните представителни организации за популяризиране на възможностите за дуално обучение и за търсените от работодателите професии (вкл. защитени специалности от професии и специалности от професии с очакван недостиг от специалисти на пазара на труда), които да се предложат за държавен план-прием;

7.4. отразяват в електронната платформа мотивирани предложения за ДПП за V клас, ДПП в VIII клас и/или за ДДПП с броя на паралелките, с броя на местата и профили и/или специалности от професии по форма на обучение при условията и по реда на държавния образователен стандарт за организацията на дейностите в училищното образование и при спазване на държавните образователни стандарти за финансирането на институциите в

системата на предучилищното и училищното образование и за физическата среда и информационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие до 15 януари 2025 г.;

7.5. обявяват при необходимост прием по една и съща специалност от професия в паралелка с дневна форма на обучение и дуална система на обучение;

7.6. обединените училища могат да предлагат обучение за втора степен на професионална квалификация при предварително сключено споразумение с професионална гимназия или със средно училище с професионални паралелки.

8. Училища, които осъществяват обучение на ученици до VII клас:

8.1. съвместно с профилираните гимназии, организиращи прием в паралелки с профил „Математически“ или „Природни науки“, провеждат дейности за информиране на родителите и за възможностите за продължаване на образованието на децата им в V клас по посочените профили;

8.2. провеждат дейности за кариерно ориентиране на учениците съвместно с професионалните гимназии и/или със средните училища с професионални паралелки;

8.3. участват в информационните кампании, организират срещи с родители, посещения в професионални гимназии, в средни училища с професионални паралелки и в предприятия, дни на отворените врати и други инициативи за информиране на учениците за възможностите им за образование и обучение след VII клас;

8.4. Осигуряват достъп на представители на професионални гимназии и средни училища с паралелки за професионално образование за дейностите по т. 8.2. и 8.3.

II. УТВЪРЖДАВАНЕ НА ДЪРЖАВНИЯ ПЛАН-ПРИЕМ И НА ДОПЪЛНИТЕЛНИЯ ДЪРЖАВЕН ПЛАН-ПРИЕМ

1. Министърът на образованието и науката утвърждава със заповед до 30 април 2025 г. приема за неспециализираните училища с национално значение.

2. Регионалните управления на образованието:

2.1. началниците на регионалните управления на образованието утвърждават със заповед до 30 април 2025 г.;

2.1.1. ДПП за профилираните гимназии с прием в V клас;

2.1.2. ДПП за профилираните гимназии и за професионалните гимназии, в паралелките за профилирана подготовка в средните училища и в професионалните

гимназии, в паралелките за професионална подготовка в средните училища, в профилираните гимназии и в обединените училища;

2.1.3. ДДПП в училищата с прием на ученици от обединените училища.

2.2. публикуват утвърдения ДПП и ДДПП за всички училища в областта на електронната страница на съответното регионалното управление на образованието до 3 май и отразяват корекциите в електронната платформа.

III. РЕАЛИЗИРАНЕ НА ДЪРЖАВНИЯ ПЛАН-ПРИЕМ И НА ДОПЪЛНИТЕЛНИЯ ДЪРЖАВЕН ПЛАН-ПРИЕМ

1. Министерството на образованието и науката (МОН):

1.1. създава възможност за обвързване на информацията за утвърдения държавен план-прием с информационната система за класиране и за проследяване на динамиката в различните етапи на класиране;

1.2. създава възможности за обвързване на дейностите по Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст (Механизма) с реализиране на приема с цел превенция срещу отпадане на ученици преди завършване на основно образование.

2. Регионалните управления на образованието (РУО) осигуряват всички организационни и административни условия за реализиране на планирания прием, като:

2.1. създават механизъм за проследяване на движението на учениците по време на класиранията;

2.2. организират проверки за установяване на причините някои ученици да са без свидетелство за завършено основно образование или без удостоверение за завършен първи гимназиален етап или да не са се явили на изпитите от националното външно оценяване, както и по отношение на практики, свързани с ограничаване на свободния избор на специалност от професия или профил;

2.3. реализират и координират дейностите по Механизма с дейностите по реализиране на приема с цел превенция срещу отпадане на ученици преди завършване на основно образование, вкл. организират екипите за обхват за предприемане на мерки спрямо учениците, които не са подали заявление за участие в класиранията за прием в паралелки в VIII клас;

2.4. създават условия за свободен избор на специалност от професия или профил според предпочитанията на ученика, насърчавайки онлайн кандидатстването;

2.5. насочват учениците при закриване на паралелки към паралелки, в които има свободни места и приемът, по които отговаря на приоритетите в политиката за планиране и реализиране на приема в посока STEM профили и специалности от професии, както и към професионални паралелки;

2.6. осигуряват дейности по кариерно ориентиране с кариерен консултант в определени дни на територията на областта според административно-териториалното деление на страната.

3. Училищата, които реализират ДПП и/или ДДПП:

3.1. отразяват в електронната платформа информацията и уведомяват началника на РУО за броя на записаните ученици по паралелки в V клас, в срок до 15 юли 2025 г.

3.2. отразяват в електронната платформа информацията за записаните в VIII клас и в XI клас ученици по профили и специалности от професии.

4. Училищата, които осъществяват обучение на ученици в VII клас, проследяват учениците, които не са се записали за обучение в следващия клас и предприемат мерки за мотивирането им да продължат образованието си.

Дейностите по планирането, утвърждаването и реализирането на държавния план-прием и на допълнителния държавен план-прием могат при необходимост да се осъществяват и в електронна среда.